

Laga Newsflash

De Erfrechtverordening en het begrip 'gewone verblijfplaats'

In een arrest van 29 mei 2019 (*Civ. 1, 29 mai 2019 n°18-13.383*) heeft het Franse Hof van Cassatie zich opnieuw uitgesproken over de toepassing van de erfrechtverordening op een internationale nalatenschap (zie ook onze eerdere [newsflash](#) over de arresten van 27 september 2017).

Een man overlijdt in New York na 17 augustus 2015 en laat drie kinderen na. Hij heeft een testament waarbij hij zijn volledige nalatenschap nalaat aan twee kinderen. De dochter, die niets ontvangt, start een procedure in Frankrijk om te laten vaststellen dat haar vader zijn gewone verblijfplaats in Frankrijk had.

Het Hof van Beroep verklaarde zich onbevoegd door te oordelen dat vaststaat dat de erflater zijn tijd verdeelde tussen New York en Parijs, zonder dat de duur van het verblijf beslissend is om de gewone verblijfplaats te bepalen, zodat zijn nationaliteit of de plaats waar de voornaamste goederen zich bevinden, bijzonder kunnen meewegen bij de algehele beoordeling van alle feitelijke omstandigheden.

De gewone verblijfplaats

Het Hof brengt in herinnering dat onder toepassing van de Erfrechtverordening de gewone verblijfplaats van de erflater op het tijdstip van zijn overlijden als algemeen aanknopingspunt geldt voor het bepalen van zowel de bevoegdheid als het toepasselijke recht.

De gewone verblijfplaats in het kader van de Erfrechtverordening is een autonoom begrip, dat niet mag worden ingevuld op basis van het nationale recht (zie recentelijk B. VERDICKT en A.L. VERBEKE, "Procederen in internationale nalatenschappen", *TEP* 2019/1, 21 e.v. Het Hof stelt dat de Erfrechtverordening 'de gewone verblijfplaats' niet

definieert, maar verwijst naar overweging 23 en 24 van de Preambule bij de Erfrechtverordening. De Preambule stelt het volgende:

(23) ### Om de gewone verblijfplaats vast te stellen, dient de aangezochte autoriteit zich een oordeel te vormen over alle aspecten die het leven van de erflater in de jaren voor zijn overlijden en op het tijdstip van overlijden hebben gekenmerkt, en daarbij alle relevante feitelijke elementen in beschouwing te nemen, in het bijzonder de duur en de regelmatigheid van de aanwezigheid van de erflater in de betrokken staat en de omstandigheden van en de redenen voor het verblijf. De aldus vastgestelde gewone verblijfplaats moet, uit het oogpunt van de specifieke doelstellingen van deze verordening, duiden op een nauwe en duurzame band met de betrokken staat.

(24) In sommige gevallen kan het bepalen van de gewone verblijfplaats van de overledene een complexe zaak blijken. Dit kan het geval zijn indien de erflater om professionele of economische redenen, en soms voor een langere tijd, in een andere Lid-Staat is gaan wonen en werken, maar een nauwe en duurzame band met zijn land van oorsprong heeft behouden. In een dergelijk geval zou, afhankelijk van alle omstandigheden, kunnen worden geoordeeld dat de erflater zijn gewone verblijfplaats nog in zijn land van oorsprong had, waar zich het centrum van zijn belangen voor zijn gezins- en sociaal leven bevond. Andere complexe gevallen kunnen zich voordoen als de erflater afwisselend in verschillende Lid-Staten heeft gewoond of van staat naar staat is gereisd zonder zich voor langere tijd in een ervan te vestigen. Indien de erflater onderdaan van een van deze staten was of in een van deze staten al zijn voornaamste goederen had, zou zijn nationaliteit of de plaats waar deze goederen zich bevinden, bijzonder kunnen meewegen bij de algehele beoordeling van alle feitelijke omstandigheden.

Beslissing van Hof van Beroep

Het Hof hield rekening met de volgende elementen bij de invulling van de gewone verblijfplaats. De vader had de Amerikaanse nationaliteit, was geboren én overleden in New York, waar hij zijn hele professionele leven heeft gewerkt. Hij heeft een testament opgemaakt in New York waarin hij verklaart woonachtig te zijn in New York. De meerderheid van zijn nabije familieleden woonde in de Verenigde Staten van Amerika en hij hield een aanzienlijk onroerend goed patrimonium aan in New York, bestaande uit verschillende onroerende goederen met een substantiële waarde. Dat patrimonium was de vrucht van zijn hele professionele leven dat in het teken stond van de New-Yorkse vastgoedmarkt.

Volgens de dochter waren er wel wat elementen die aantoonde dat de gewone verblijfplaats in de laatste jaren voor het overlijden in Parijs was gelegen, bijvoorbeeld omdat Parijs stond vermeld als woonplaats in het register van zijn oud-studentenclub in Yale en er 'Papy Paris' noemde. Dit doet niets af aan het feit dat hij sinds 40 jaar een vast adres had in New York, dat dit adres ook steevast was vermeld op zijn paspoorten en dat hij wenste begraven te worden bij zijn ouders in Brooklyn. Verder blijkt dat hij ook fiscaal inwoner is

was van New York en dat hij ook regelmatig gestemd heeft in New York en dat hij bij geen enkele Franse mutualiteit was aangesloten.

Het Hof beslist tot slot dat het irrelevant is of de aankoop van een appartement in Parijs al dan niet fictief gebeurde op naam van de verweerders (de andere erfgenamen). De gewone verblijfplaats kan immers ook eigendom zijn van een derde (al dan niet een familielid). Het is bovendien niet ongewoon dat de erflater in het appartement in Parijs persoonlijke spullen bewaarde en dat hij de lasten van het appartement waar hij verbleef persoonlijk betaalde. De facturen van de lasten van de mede-eigendom, alsook van andere lasten en taksen werden steeds opgestuurd naar zijn adres in New York. Hoewel de vader twee chirurgische ingrepen had ondergaan in Parijs, was zijn vaste huisarts in New York.

Arrest van het Franse Hof van Cassatie

Het Franse Hof van Cassatie bevestigt de uitspraak in beroep, en daarmee ook dat de gewone verblijfplaats in New York was gelegen. Om die reden is de Franse rechter niet bevoegd op grond van artikel 4 van de Erfrechtverordening.

In Frankrijk werd met bijzondere aandacht uitgekeken naar dit arrest, omdat er een aantal (omgekeerde) parallellen zijn met de twist over de gewone verblijfplaats van Johnny Hallyday.

Greenille by Laga, Tel: + 32 2 738 06 50, E-mail: greenille@laga.be

Laga
Gateway building
Luchthaven Brussel Nationaal 1J
1930 Zaventem
Belgium

A top legal practice in Belgium, Laga is a full service business law firm, highly recommended by the most authoritative legal guides. Laga comprises approximately 140 qualified lawyers, based in Brussels (Zaventem and Watermael-Boitsfort), Antwerp, Ghent and Kortrijk. Laga offers expert advice in the fields of banking & finance, commercial, corporate/M&A, employment, IT/IP, public/administrative, insolvency and reorganisations, real estate, tax law, tax and legal services for high-net-worth families and individuals (Greenille by Laga), and litigation. Where appropriate to ensure a seamless and comprehensive high-quality service, Laga lawyers work closely with financial, assurance and advisory, tax and consulting specialists, and with select EU and US law firms.

Laga provides thorough and practical solutions tailored to the needs of clients ranging from multinational companies, national large and medium-sized enterprises, financial institutions, and private clients to government bodies.

More information: www.laga.be

© 2019, Laga, Belgium - The content and layout of this communication are the copyright of the law firm Laga or its contributors, and are protected under copyright and other relevant and intellectual property rights laws and regulations. No reproduction in any form or through any medium is allowed without the explicit consent of Laga or its contributors.

[Subscribe](#) | [Unsubscribe](#)